

coli i d'un de la Tarentaise. En la forma en *-ràs* s'ha produït reducció analògica, com en NL *Forcarà* FULKRAND, o en *Roilan* > *Roglà*, *Corbera(n)*, *Galí* GALIND, el valencià *Bertrà* etc.

A l'Alta Catalunya, i més que enlloc en el sector oriental dels dos vessants pirinencs, abunden molt els antics masos amb un nom provinent de NP germànic. Sense sortir de la zona de Prats de Molló-Llierca, veiem *El Sendre* (1329) < SINDIREB, te. Prats de Molló (Ponsich, *Top.*, 82-84). *El Mir* (*Torre del M.*) *ibid.*; ¹⁰ *Madaloc* (supra, i allí p. 83); potser *Manyaques* (p. 80), cf. *Manyagues*, te. Merlès (Espinàs, *Camins del Berguedà*, p. 37 ss.).

Sense sortir de l'alta vall del Llierca, veiem un mas dit *El Ricard*, i un altre *El Golaç* (WALAFRED) tots dos ¹⁵ prop de Beget. Allí mateix *El Sunyer*, magnífic mas, avui restaurat, 3 k. a l'Est i per alt del poble de Beget, on s'han escrit gran part dels articles d'aquest llibre (lletres I-M 1992, S-V 1993 i planificat altres des de la C (1991-93), aprofitant el refugi estival i la paciència de la mestressa i amfitriona, l'amiga Prof. Lluïsa Oñate.

D'aquest hi ha un homònim més conegut i més gran en el nom del poble de SUNYER en el Segrià, una dotzena de k. al S. de Lleida. Pron. (a) *sunyé* (1964, ²⁵ enq. XLII, 77-80). Ja documentat a. 1225 en les afrs. del terme de Sudanell, venint per G. d'Alcarràs als Hospitalers: «I flumine Sicoris, II Turribus, III term. castris de *Suner*, IV Tabach --» (A.C.A., p. p. G. Biosca, *Term. de Lda.*, p. 181, n. 256). És versemblant que aquest nom no fos gaire més antic sinó degut a un membre de la família Comtal.

Allí també *El Tubert*, mas a on la vall de Bolòs desemboca a la de Salarsa, oït allí *al tubért* (1932): del NP THEUDIBERHT; un altre existiria al peu del Montseny: *Todberto*, a. 1096 (*Cart. St. Cugat* III, 419). El cognom *Tubert* és propi sobretot del nostre Nordest: *AlcM* en 9 pobles del bisbat de Girona, i jo el conec arrelat a l'Alt Empordà (Boadella) (potser d'aquí *Can tubát*, te. Ariany, XLI, 36.18; Masc., 20E7). Si volguéssim enfilari-n'hi d'altres, com *Gonjaus*, *El Riambau*, *Les Gombaldes*, *Les Gotzenes*, *Garrumbau*, tots ells de NPP germ., no acabaríem mai.

Més important es tornà TOBAU, que va començar com una antiga masia al caire entre el Ripollès i l'alt Berguedà, on es féu una església sufragània, que dona nom als *Rasos de tubáy*: oït allí, 1926 (exc. 68): en el camí de St. Jaume de Frontanyà, al Coll de Palomera i al de Merola, abans de passar per Querrubí/Corrubí (CA Torras IV, etc.). Del germànic THEUDO-BALD (Först., 1417), el que ha donat fr. *Thibaud*.

És raonable que a l'esglesia i a aquest llogaret els vingués el nom d'un important personatge, que fou el lloctinent del rei de Mallorca, a la Vall de Ribes, fins a la qual s'estenen els dominis del regne de Mallorca ³⁵ (a. 1293): *Bernardus Tobau*, tenens locum regis Maioricarum, valle de *Ripis* (RLR IV, 40, 60). Tobau és a igual distància entre el Berguedà i Ripollès i la V. de Ribes. Era NP ben arrelat en aqueixa rodalia, car un *Teobald* de Ripoll i el seu fill *Raimundus Teobaldi*, ⁶⁰

tenien un alou l'a. 1172, que els havia estat repartit a Tortosa (Miret, *Templ.*, 181); més difós, és clar, un *Tedbalus monachus* a. 1177 de St. Cugat (*Cart. II*, 352); el cognom *Tubau* té avui gran difusió en tot el NE.: en tinc nota a Castell d'Alareny i a Olius (XXXVIII, 131.13). Un altre NP compost amb THEUD-, sembla ser *Totussauss*, probablement de THEUDOSALWS, format amb el mateix element terminal que GUND-SALWS, cast. *Gonza(l)vo*, amb assimilació T-D > T-t-. Seria abans NL? ²

¹ Potser li podríem atribuir el nom d'un alou no identificat que Ponsich (*Top.*, 932) troba en un document de 1011 (*etaloris*) si s'havia de segmentar (*alod)e Taloris*. — ² Hi ha un NP *Titisuado* en un doc. ross. de 868 (p. p. Abadal, *Eixalada*) però essent hapax no és grafia fidedigna: potser err. per *Titisaud(o)*, *-sau(l)o?*

²⁰ TALTEÜLL o TALTEVULL

Nom d'antics castells, avui sobretot un poble del Rosselló i un de Segarra.¹

1) TALTEÜLL, poble rossellonès, arran de la frontera de les Corberes. S'alça dalt d'una munt. amb pendents escarpats uns 15 k. a l'O. de Salses, un poc més al NO. de Perpinyà i damunt i al Nord d'Estagell. Pron. *taltéül* (a Salses, Perestortes i el Barcarès) (xxvi, 19.9; xxv, 29.10, 90.11); *təytəül* (a Pià i a St. Hipòlit) (xxv, Ll. 9.4; xxxvi, 11.15); *təttəül* (a Montesquiu) (xxiv, 187.22); *tərtəül* (a Illa: Fouché, *Phon. Rouss.*, 156). Per la banda occitana també el canvi de -öLl- en *uel* produí reducció a *-velh*, ja a Vingrau el 1r. poble delà del límit ling. anoto *tutəbél*, més enllà pron. *Tautavel*, que és la forma adoptada per l'administració francesa; rebutjada, és clar, pels rossellonesos i els catalans tots, conscients de la nostra llengua i pàtria, Verdager escrivia *Tautauell* (*Canigó* II, 203); Alart escrivia *Tautabull* (*Doc. Gé. Hist.*), Mistral *Taltavull* (*TdF*); Ponsich (*Top.*, 61) *Taltebull*, que recomanariem llevant-li la *-b-* impertinent i contrària als principis de la ortografia catalana.

MENCIONS ANT. 1011: *Talteuul* (BABL I, 340); 1020: *Talte volo* (Alart, *InvLC*, 279); 1043: *Talteuul* (BABL I, 340); 1175: *Taltivola* (*Cart. de Poblet*, p. 191); 1211: de *Tallteul* --- *Talteul* --- *Taltaul* (*InvLC*, 171, 174); 1224, doc. orig.: «P. Guillelmi de *Taltauul*» (*InvLC*, 487); 1234: *Taltauul* (orig., *InvLC*, 82); 1231: de *Talteuullo* (*InvLC*); 1235: de *Taltauul* (*InvLC*, 98); 1260: *Tautauolio* (Alart, *Priv.*, 229); 1270: *Talteulo* (Alart, *Priv.*, 303); 1292: *Tautabull* (*InvLC*, s. v. *Tobella*).

I altres encara, des del S. XIV. 1306: *Tautauul* --- *Taltauyl* (RLR VII, 50); 1308: *Tautabull* (RLR VIII, 57); 1312: En Bn. Figueres, prevere stablit a *Taltauyl* (*InvLC*, s. v. *Prevere*; i RLR XXIX, 65); 1316: *Taltabuyl* (RLR XXX, 275); 1318: *Taltauyl* (RLR XXXII, 146); 1354: *Taltabull* (Alart, *Doc. Ge. Hist.*, 8); 1359: *Tautauyl* (CoDoACA XII, 119); 1385: *Tautauolio* (Alart, *Do. Ge. Hi.*, 17); 1396: *Tautabull* (Alart, *Do.*